

Phagwa: Vrolijke spiritualiteit in kleuren

Phagwa. Het feest van vrolijkheid en blijheid. Het feest waarmee een nieuwe periode in het menselijk bestaan wordt ingeluid. Het feest waarbij problemen plaatsmaken voor gezelligheid en saamhorigheid. Het feest waarbij mens en natuur een omslag doormaken en waarbij mens en natuur in een nieuwe jas worden gestoken. Een feest dat door de Hindoestaanse bevolkingsgroep in ons land steeds uitbundig gevierd wordt, maar dat verdient vanwege de universaliteit van zijn achtergronden door een ieder ongeacht ras, overtuiging of kleur te worden meegevierd. Voor diegenen die zich verbazen over de reden van de feestvreugde en zich daarom weerhouden van deelname, zijn deze regels ter onderricht geschreven. Alvast een Subh Holi aan allen toegewenst.

Phagwa kenmerkt zich naast vrolijkheid ook door kleurrijkheid.

Politieke partijen manifesteren zich met kleur. Elk orgaan in ons lichaam heeft zijn eigen kleur, spreekt in eigen kleur. Alles heeft zijn eigen verhaal. En de regenboog? Is kleur misschien synoniem voor ontspanning en vrolijkheid?

De natuur zit vol kleuren die ons telkens weer herinneren aan omslag, aan vernieuwing, aan inspiratie. De natuur staat, na de winter, in bloei met bonte kleuren en welriekende geuren. Ontwaakt van de winterslaap, zijn bomen plotseling weer bezig met het produceren van zuurstof, ook voor ons mensen. Hun jonge verse bladeren stellen insecten en dieren in staat hun werk te doen van voortplanting. 'Nature hath fram'd strange fellows in her time' oftewel de natuur heeft toch weleens vreemde heerschappen in de wereld gebracht, zegt de beroemde schrijver William Shakespeare in zijn *The Merchant of Venice*.

Bijna overal in de Noordelijke wereld wordt het lentefeest gevierd. In het ene land minder in het andere land meer. De Hindoes plegen het uitbundiger te vieren met meer begrip voor de diepere betekenis van de omslag in de natuur voor ons mensen. De omslag symboliseert de overwinning van het goede op het kwade, van het licht op de duisternis, van kennis op onwetendheid, van recht op onrecht, van waarheid op onwaarheid van dharma (integriteit) op a-dharma (onrecht en wanorde).

Kernboodschap

Phagwa staat symbool voor nieuw leven. De mens viert samen met de natuur feest en voelt zich één met de natuur. Poeder, parfum, reukwater en allerlei gekleurde vloeistoffen, die de kleuren voorstellen van de planten zijn middelen voor dit vrolijk bestaan. Het speels op elkaar strooien van kleurstof heeft een diepere betekenis zoals welkom (geel), zakelijke vriendschap (blauw), natuurlijke omgang (groen), dynamisch gezelschap (rood), feestelijk onthaal (oranje), plechtig vieren (paars), neutrale samenkomst (wit) en stijlvol (zwart), wat ook bij de viering van dit feest behoort. Een feest waarin stand, klasse of grens verzuipen in ornaat van kleuren. En de natuur? Die kent geen vijand. De verleden tijd (holi) laten we achter ons om heden in de toekomst te stappen! Gelukkig Nieuwjaar, Subh Holi! Ja, die mag er wel zijn. Tijd (Sanskriet:wa) voor hernieuwde vriendschappen omdat de ego (pha) schadelijk is, voor mens en milieu (ga). Subh Holi is nieuwe sieraden van sloopgoud. Vrolijk- en gezondheid zorgen voor een happy end. Tijdens de viering is een ieder gekleurd en daardoor kan men moeilijk onderscheid maken. Een ieder is happy. Een ieder doet mee. Rassen en kleuren hebben hun rol nu verloren. De samenleving is een pretpark geworden voor feest en genot. De tonen van 'Gorie Gorie, Obake ...' maken een ieder los zodra die ons trommelvlies bereiken. Verlost van slechte gedachten dansen we, zingen we en vormen we een geïntegreerde eenheid, een verenigde natie. Subh Holi. Liederen zorgen voor een uitgelaten stemming. Ze geven uiting aan vreugde over de komst van de lente, het seizoen van de liefde. Als Rituraja is de lente trouwens de koning van de seizoenen (ritu). En de God van de liefde Kāma regeert in dit seizoen. Vandaar de uitgelaten stemming van mens en dier; het milieu in en buiten de mens. Het Holi-feest is een gemeenschapsfeest en dient daarom gemeenschappelijk gevierd te worden.

Het is een vriendschapsfeest, want oude vetes en ruzies, slechte daden enz. moeten worden afgeschud. Hierdoor kan het nieuwe jaar welgemoed betreden worden tot heil van een ieder. Het kwade, slechte, ongunstige en het onvruchtbare van het afgelopen jaar worden door het vuur gereinigd om het nieuwe jaar schoon te doen beginnen.

Tegenwoordig wenst men familieleden en vrienden een gelukkig Holi-feest of Holi Abhinandan (de beste wensen in verband met Holi) toe via wenskaarten met de spreuk:

Om Sarve Bhavantu Sukhina (...); laat alle wezens gelukkig zijn. Laat allen gezond zijn. Laat allen goede dagen zien en laat niemand in deze wereld lijden. Ohm Shaanti, Shaanti, Shaanti. (vrede,

weer vrede en nog meer vrede).

Voor de verklaring van de oorsprong van het Holi-feest worden vaak twee culturele verhalen aangedragen.

a. Het verhaal van Putana, de kwade voedster;

b. Het verhaal van Prahlad, de rechtvaardige Hiranjakashipu, een goede, rechtvaardige en vrome koning.

Phagwa ook wel aangeduid als Holi wordt ingeluid met het planten van een stek van het Reer boompje. Symbolisch moet dit het goede voorstellen. Het planten geschiedt door een priester waarbij een korte kerkdienst wordt gehouden. Veertig dagen na het planten wordt er een brandstapel omheen gemaakt. Een dag voor het Holi-feest wordt het plantje (symbool van het goede) verwijderd (bevrijd). Onder het zingen van speciale Holi-liederen wordt een pop, Holika geheten (symbool van het kwade), ingebracht. Dan wordt de stapel verbrand ter symbolisering van de overwinning van het goede en vernietiging van het kwade. Dit proces wordt Holika-dahan genoemd. Daarna besprenkelt men elkaar met parfum en reukwater, bepoedert men elkaar en begiet men elkaar met gekleurd water om de natuur in kleur en geur weer te geven. Met een knuffel wordt het geluksgevoel aangewakkerd. Het Heilige Boek (Rig Veda) vermeldt 'Spiritueel vraagt het seizoen om vernieuwing (overlijden) en de lente dient zich aan (geboorte).' Holi betekent voorbij, een jaar verder. Een jaar op aarde is een (1) dag van de zon. De zon begint de dag vuurrood aan de hemel (Mitra, universeel vriendschap) en eindigt oranje-rood. Dit is een omslag naar de nacht toe. De nacht is het vrouwelijke deel in het etmaal waarin de rust bepalend is. In dit deel van het etmaal wordt de nieuwe dag bevrucht. Ohm Shaanti, Shaanti, Shaanti. (vrede, weer vrede en nog meer vrede).

dr. C. Baidjnath Misier